

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

КРИМІНОЛОГІЯ

підготовки бакалавра
спеціальності 262 Правоохоронна діяльність
освітньо-професійної програми Правоохоронна діяльність

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Кримінологія» підготовки бакалавра, галузі знань 26 Цивільна безпека, спеціальності 262 Правоохоронна діяльність, за освітньо-професійною програмою Правоохоронна діяльність.

Розробник: Зарадюк Зоряна Валентинівна, доцент кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності Волинського національного університету імені Лесі Українки, кандидат юридичних наук, доцент.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми: _____ (к.ю.н., доц. Фідря Ю.О.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності
протокол № 01 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____ (к.ю.н., доц. Фідря Ю.О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 2
		Семестр 4
		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 30 год.
		Самостійна робота 28 год.
ІНДЗ: є	Консультації 6 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 4
		Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
		Самостійна робота 88 год.
ІНДЗ: немає	Консультації 14 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП Зарадюк Зоряна Валентинівна

Науковий ступінь кандидат юридичних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

Контактна інформація lawyer.st@ukr.net

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

ОК «Кримінологія» спрямований на формування у здобувачів системних знань про закономірності злочинності як соціально-правового явища, її причини та умови, особу правопорушника і потерпілого, а також механізми запобігання кримінальним правопорушенням. Цей ОК посідає важливе місце у професійній підготовці майбутніх правоохоронців, оскільки забезпечує наукове підґрунтя для здійснення превентивної та профілактичної діяльності.

У межах вивчення освітнього компонента здобувачі освіти опановують основні кримінологічні концепції та теорії, сучасні підходи до аналізу стану, структури та динаміки злочинності, а також методи кримінологічних досліджень. Особлива увага приділяється вивченню детермінації злочинної поведінки, типології правопорушників, ролі соціальних, економічних і психологічних чинників у формуванні криміногенних процесів.

Зміст ОК орієнтований на практичні потреби правоохоронної діяльності та охоплює питання використання кримінологічних знань у діяльності органів правопорядку, зокрема під час планування та реалізації заходів запобігання правопорушенням, оцінювання криміногенних ризиків, прогнозування злочинності та розроблення превентивних програм. Опанування освітнього компонента сприяє розвитку аналітичного мислення, здатності до комплексної оцінки криміногенної ситуації та прийняття обґрунтованих управлінських і правоохоронних рішень.

2. Пререквізити

Освітній компонент базується на вивченні таких освітніх компонентів як «Психологічна підготовка правоохоронців», «Запобігання та протидія насильству», «Кримінальне право», «Адміністративне право» та ін.

Постреквізити

Основні положення освітнього компоненту «Кримінологія» мають застосовуватися при вивченні ОК «Кримінально-виконавче право», «Ювенальна юстиція та відновне правосуддя» та низки вибіркового ОК.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – навчання здобувачів освіти практичним навичкам здійснення запобігання злочинам, а також оволодіння конкретними способами і прийомами виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень.

Завдання освітнього компонента: вироблення у здобувачів освіти практичних вмінь та навичок аналізу та оцінки даних про злочинність, прогнозування злочинності та індивідуальної злочинної поведінки, організації та здійснення профілактичної діяльності, використання сучасних методів для реалізації цих завдань.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

За підсумками вивчення освітнього компонент «Кримінологія» у здобувачів освіти повинен бути сформований відповідний набір загальних та спеціальних компетентностей.

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1);

здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК4);

здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК10);

здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь яких інших проявів не доброчесності (ЗК 12).

Спеціальні компетентності (СК).

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ (СК3);

здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел (СК4);

здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (СК5);

здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вивчення кримінальних та адміністративних правопорушень (СК10);

здатність визначати особу правопорушника, аналізувати кількісні та якісні показники злочинності (СК11);

здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення правопорушення (СК18).

Вказані спеціальні компетентності формуються із урахуванням предмету вивчення освітнього компонента «Кримінологія».

У результаті засвоєння ОК здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **програмні результати навчання (ПРН):**

вести між особистий діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності (ПРН2);

формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях (ПРН4);

здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного і всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань (ПРН8);

здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності (ПРН 14).

використовувати методи та засоби забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку, протидії злочинності, дотримуватися прав і свобод людини і громадянина, здійснювати заходи щодо попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави (ПРН17).

здійснювати аналіз міграційної ситуації, виявляти порушення міграційного законодавства та застосовувати заходи щодо їх запобігання та протидії (ПРН23)

здійснювати заходи у сфері ювенальної превенції та протидії насильству щодо дітей

та за їх участю, використовувати ювенально орієнтовані підходи та практики (ПРН24)

Під час вивчення освітнього компонента здобувачі набудуть таких soft skills:

- уміння аналізувати дані, відокремлювати факти від оцінок;
- перевіряти надійність джерел;
- здатність працювати з великим обсягом інформації;
- уміння застосовувати норми права в конкретних ситуаціях;
- здатність моделювати сценарії поведінки злочинця або жертви;
- навички презентувати кримінологічні дослідження;
- здатність етично та відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту для пошуку, аналізу та обробки інформації у сфері правоохоронної діяльності, усвідомлюючи можливості та обмеження цих технологій.

5. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Консул.	Форма контр*/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні та методологічні основи кримінології						
Тема 1. Вступ до кримінології. Її поняття, предмет, методи та історія розвитку	6	2	2	2	3	Т+ДБ+ ДС +РМГ+ РЗ/ 4
Тема 2. Поняття та ознаки злочинності. Латентна злочинність.	6	2	2	2		
Тема 3. Детермінанти злочинності. Фонові явища.	6	2	2	2		
Тема 4. Кримінологічне вчення про особу злочинця	6	2	2	2		
Тема 5. Віктимологічний аспект у кримінології	6	2	2	2		
Тема 6. Теоретичні основи попередження злочинності.	6	2	2	2		
Тема 7. Прогнозування та планування заходів боротьби зі злочинністю.	6	2	2	2		
Тема 8. Організація і методика кримінологічних досліджень	6	2	2	2		
Разом за модулем 1	51	16	16	16	3	32
Змістовий модуль 2. Злочинність та заходи її запобігання						
Тема 9. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинів проти моральності	6	2	2	2	3	Т+ДБ+ ДС +РМГ+ РЗ /4
Тема 10. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності неповнолітніх	6	2	2	2		
Тема 11. Кримінологічна характеристика та запобігання корупційної злочинності	8	2	4	2		
Тема 12. Кримінологічна характеристика	6	2	2	2		

та запобігання жіночої злочинності						
Тема 13. Кримінологічна характеристика та запобігання рецидивній злочинності	5	1	2	2		
Тема 14. Кримінологічна характеристика та запобігання необережної злочинності	5	1	2	2		
Разом за модулем 2	39	10	14	12	3	24
ІНДЗ						14
Модульна контрольна робота 1						15
Модульна контрольна робота 2						15
Всього годин / балів	90	26	30	28	6	100 б.

*Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Консул.	Форма контр*/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні та методологічні основи кримінології						
Тема 1. Вступ до кримінології. Її поняття, предмет, методи та історія розвитку	8	2		6	7	Т+ДБ+ ДС +РМГ+ РЗ/14
Тема 2. Поняття та ознаки злочинності. Латентна злочинність.	7		2	5		
Тема 3. Детермінанти злочинності. Фонові явища.	8		2	6		
Тема 4. Кримінологічне вчення про особу злочинця	7	2		5		
Тема 5. Віктимологічний аспект у кримінології	6			6		
Тема 6. Теоретичні основи попередження злочинності.	6			6		
Тема 7. Прогнозування та планування заходів боротьби зі злочинністю.	8		2	6		
Тема 8. Організація і методика кримінологічних досліджень	6			6		
Разом за модулем 1	63	4	6	46	7	42 б.
Змістовий модуль 2. Злочинність та заходи її запобігання						
Тема 9. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинів проти моральності	9	2		7	7	Т+ДБ+ ДС +РМГ+ РЗ /14
Тема 10. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності неповнолітніх	11	2	2	7		
Тема 11. Кримінологічна характеристика	7			7		

та запобігання корупційної злочинності						
Тема 12. Кримінологічна характеристика та запобігання жіночої злочинності	9		2	7		
Тема 13. Кримінологічна характеристика та запобігання рецидивній злочинності	7			7		
Тема 14. Кримінологічна характеристика та запобігання необережної злочинності	7			7		
Разом за модулем 2	57	4	4	42	7	28 б.
Модульна контрольна робота 1						15
Модульна контрольна робота 2						15
Всього годин / балів	120	8	10	88	14	100 б.

Індивідуальне науково-дослідне завдання з ОК «Кримінологія»

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ:

Структура. ІНДЗ повинне містити основні компоненти: титульну сторінку, зміст, вступ (актуальність теми; ступінь наукової розробленості проблеми; мета дослідження; завдання дослідження; об'єкт і предмет дослідження; методи дослідження (у т.ч. практичні); практичне значення роботи), основну частину (2–3 розділи), висновки, список використаних джерел (не менше 20). Обсяг роботи – 20-25 сторінок.

Практичне дослідження. ІНДЗ повинне містити хоча б 2 практичні інструменти: аналіз статистики; аналіз 5–10 судових рішень; кейс-стаді; анкетування / інтерв'ю (модельне); віктимологічний профіль.

ТЕМАТИКА ІНДЗ

1. Аналіз стану та динаміки злочинності у Волинській області (за офіційною статистикою).
2. Структура злочинності: кримінологічний аналіз на прикладі діяльності підрозділів Національної поліції.
3. Латентна злочинність: проблеми виявлення та обліку в правоохоронній діяльності.
4. Вплив воєнного стану на злочинність: аналіз практики реагування правоохоронних органів.
5. Кримінологічне прогнозування злочинності: можливості та обмеження в роботі поліції.
6. Кримінологічна характеристика особи злочинця (за матеріалами кримінальних проваджень).
7. Соціально-демографічний портрет злочинця: аналіз вибірки судових рішень.
8. Рецидивна злочинність: практичні аспекти запобігання з боку правоохоронних органів.
9. Алкогольне та наркотичне сп'яніння як фактор злочинної поведінки (аналіз протоколів).
10. Кримінологічне профілювання злочинця в діяльності правоохоронних органів.
11. Віктимологічна характеристика потерпілих від насильницьких злочинів (на основі кейсів).
12. Віктимна поведінка як об'єкт профілактичної діяльності поліції.
13. Діти як потерпілі від злочинів: аналіз практики реагування правоохоронних органів.
14. Жертви домашнього насильства: проблеми взаємодії поліції та соціальних служб.
15. Захист прав потерпілих у кримінальному провадженні: кримінологічний аспект.
16. Кримінологічна характеристика домашнього насильства: аналіз термінових заборонних приписів.
17. Гендерно зумовлене насильство: практика документування та реагування.
18. Насильницькі злочини в публічних місцях: аналіз патрульної практики.
19. Запобігання груповим насильницьким злочинам: роль превентивної поліції.

20. Мова ненависті як фактор ескалації насильства: кримінологічний аналіз кейсів.
21. Кримінологічна характеристика корупційних злочинів у діяльності посадових осіб.
22. Запобігання корупції в правоохоронних органах: аналіз антикорупційних механізмів.
23. Виявлення корупційних ризиків у діяльності правоохоронних підрозділів.
24. Віктимологічні аспекти корупційних правопорушень.
25. Роль викривачів у запобіганні корупції: кримінологічний аналіз практики.
26. Кіберзлочинність: кримінологічний аналіз звернень громадян до поліції.
27. Злочини проти громадської безпеки в умовах воєнного стану.
28. Організована злочинність: практичні проблеми протидії.
29. Профілактична діяльність дільничного офіцера поліції: кримінологічний вимір.
30. Ефективність превентивних заходів поліції: аналіз конкретних практичних кейсів.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Формами самостійної роботи здобувача освіти з ОК «Кримінологія» є опрацювання прослуханого лекційного матеріалу (презентації лекцій, письмові конспекти лекцій); вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до виступу на семінарських заняттях; опрацювання опублікованих у фахових та інших виданнях статей з обраної теми; підготовка (написання) письмових робіт – розв’язування задач, що включає підбір необхідних джерел інформації та їх опрацювання; написання й редагування тексту; належне його оформлення.

Завдання для самостійної роботи розробляються на кожен навчальний рік окремо з урахуванням змін до законодавства. Завдання для самостійної роботи входять до плану семінарського заняття кожної теми.

7. Політика оцінювання

Відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. протокол № 8 Вченої ради (<https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>) поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи та реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, заслуховування та аналіз доповідей питань, винесених на обговорення, письмове вирішення завдань, задач (казусів), письмові відповіді на окремі питання, участь у дискусіях/дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо.

Протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 35 балів (як допуск до складання іспиту).

Максимальна кількість балів за поточний контроль – 70 балів

Політика викладача щодо здобувача освіти:

- обов’язкове відвідування навчальних занять (лекційних та практичних);
- активність здобувача освіти під час занять;
- своєчасне виконання письмових завдань до практичних занять та інших видів робіт, щодо яких встановлено дедлайни.

Не допускається:

- пропуск занять без поважних причин;
- систематичні запізнення на заняття.
- використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять, за винятком випадків необхідних у навчальних цілях.

Політика щодо академічної доброчесності. Вивчаючи цей ОК, здобувач освіти погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

У межах освітнього процесу використання технологій штучного інтелекту здійснюється з урахуванням Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (Міністерство цифрової трансформації України, МОН України, 2025). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Пропуски семінарських занять (незалежно від поважності причини) відпрацьовуються в обов'язковому порядку шляхом усної здачі теми пропущеного заняття викладачу у час, відведений для консультацій (ауд. 225) або в он-лайн формі за погодженням із викладачем дисципліни. Якщо здобувач освіти не працював на занятті, відмовлявся відповідати на запитання, відпрацювання теми не проводиться. Графік консультацій викладача розміщений на інформаційному стенді кафедри та сайті факультету.

Дедлайни щодо здачі письмових видів робіт встановлюються викладачем та доводяться до відома здобувачів освіти шляхом розміщення на інформаційному стенді кафедри та сайті факультету.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК (Порядок визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному

університеті імені Лесі Українки від 29 серпня 2024 року https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Неформальна освіта з кримінології охоплює тренінги й воркшопи, програми громадських і міжнародних організацій, онлайн-курси. Здобувачі можуть проходити відкриті курси з кримінології, кримінальної психології, протидії насильству чи кібербезпеці на платформах Prometheus, EdEra, а також використовувати освітній контент від ініціатив HELP Ради Європи (Human Rights Education for Legal Professionals). Рекомендовано пройти такі курси:

- Платформа Prometheus: «Протидія торгівлі людьми в Україні. Вплив війни», «Інформаційна безпека», «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти», «Торгівля людьми: як захистити себе та близьких».
- Платформа HELP: «Насильство щодо жінок та домашнє насильство – правоохоронні органи», «Заборона жорстокого поводження», «Захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства», «Кіберзлочинність та електронні докази», «Злочин на ґрунті ненависті».
- Платформа EdEra: «На захисті прав викривачів».

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Відповідно до п 4.5. вищезазначеного Положення передбачено, що здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Науково-методичною комісією факультету затверджено систему бонусних балів, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК в обсязі до 35 балів (протокол № 01 від 03 вересня 2025 р.).

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість бонусних балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні категорії «Б» (у співавторстві із науковим керівником)	до 7 балів
Виступ з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозіуму та іншому науковому заході	до 5 балів
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 5 балів
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 8 балів
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 10 балів

8. Підсумковий контроль

Згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 року (<https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>)

підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному

освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах у формі модульного контролю та екзамену.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно окремого графіка.

Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить не більше як 30 балів.

Під час складання екзамену здобувач може отримати від 0 до 30 балів.

Допуском до складання іспиту є отримання здобувачем освіти протягом поточної роботи не менше 35 балів. Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати іспиту під час основної сесії.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрахований за академічну неуспішність.

Якщо підсумкові бали поточного контролю та підсумкового модульного контролю становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, набрані бали можуть бути зараховані як підсумкова оцінка з ОК.

Екзамен проводиться в усній формі.

Перелік питань до екзамену

1. Історія розвитку кримінології.
2. Кримінологічна політика: поняття і значення.
3. Місце кримінології в системі правових наук.
4. Зв'язок кримінології з суспільними і природничими науками.
5. Основні етапи розвитку кримінології як науки (класична, антропологічна, соціологічна школи та їх характеристика).
6. Сучасний стан кримінології в Україні. Зв'язок кримінології з практикою боротьби зі злочинністю.
7. Система запобігання злочинності в зарубіжних країнах.
8. Злочинність: поняття, ознаки і визначення.
9. Кількісні показники вимірювання злочинності, як соціально-правового явища.
10. Якісні показники вимірювання злочинності. Структура, характер, географія, ціна та інші показники.
11. Рівень злочинності і рівень судимості, їх співвідношення.
12. Коефіцієнти злочинності, види, порядок їх вираження і значення.
13. Структура злочинності. Ознаки, за якими вона може бути побудована. Значення цього показника.
14. Динаміка злочинності. Обставини, які на неї впливають та методи її обчислення (базовий, ланцюговий).
15. Поняття латентної злочинності і її різновиди.
16. Засоби виявлення та негативні наслідки латентної злочинності.
17. Поняття кримінологічної детермінації. Основні причини та умови сучасної злочинності в Україні.
18. Причини і умови окремого (одиначного) злочину: визначення і характеристика.
19. Умови, що сприяють вчиненню злочинів та умови, що сприяють досягненню злочинного результату.
20. Обставини несприятливого морального формування особи як джерело індивідуальної злочинної поведінки.
21. Конкретна життєва ситуація, її види та місце в механізмі окремого злочину. Привід і зачіпка до вчинення злочину.
22. Поняття особи злочинця та співвідношення з суміжними поняттями (особою підозрюваного, обвинуваченого та ін.).

23. Структура особи злочинця. Основні риси кримінологічної характеристики.
24. Співвідношення соціального і біологічного в структурі особи злочинця.
25. Типологія злочинців.
26. Віктимологія: визначення, основні поняття, значення у запобіганні злочинності.
27. Поняття віктимності, роль віктимної поведінки при вчиненні конкретного злочину.
28. Поняття, визначення, цілі і структура запобігання злочинності.
29. Класифікація запобіжних заходів за масштабом, об'єктами, суб'єктами, призначеністю.
30. Загально-соціальне запобігання злочинності, поняття та характеристика заходів.
31. Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності, поняття та загальна характеристика.
32. Кримінологічна профілактика як вид спеціально-кримінологічного запобігання злочинам, її структура, характеристика заходів.
33. Відвернення і припинення злочинів як вид спеціально-кримінологічного запобігання злочинності.
34. Організація і управління процесом запобігання злочинності. Практика державного і регіонального планування запобігання злочинності.
35. Поняття та форми координації запобіжної діяльності правоохоронних органів. Недоліки координації.
36. Суб'єкт запобігання злочинності, визначення, ознаки, поняття та загальна характеристика. Система суб'єктів запобігання злочинності в Україні.
37. Об'єкт запобігання злочинності. Криміногенність об'єкта. Класифікація об'єктів.
38. Правоохоронні органи як суб'єкти запобігання злочинності, їх завдання та загальна характеристика діяльності.
39. Органи внутрішніх справ як суб'єкти запобігання злочинності.
40. Міжнародні установи і організації по запобіганню злочинності. Конгреси ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя.
41. Співробітництво країн-учасниць СНД із запобігання злочинності.
42. Основні напрями діяльності прокуратури щодо запобігання злочинності.
43. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти запобігання злочинності.
44. Органи державного і господарського управління та контролю як суб'єкти запобігання злочинності. Роль засобів масової інформації і громадськості у запобіганні злочинності і корупції.
45. Індивідуальне запобігання злочинній поведінці. Підстави та заходи запобігання.
46. Методологія і методика кримінологічної науки: поняття, відмінність цих понять, загальна характеристика.
47. Загальна характеристика і класифікація методів кримінологічних досліджень.
48. Загальні і спеціальні методи кримінологічних досліджень, їх класифікація. Етапи кримінологічного дослідження.
49. Статистичні методи збору і аналізу кримінологічної інформації. Різновиди статистики, їх значення в кримінології.
50. Конкретно-соціологічні методи збору кримінологічної інформації, їх загальна характеристика.
51. Анкетний метод збору інформації у кримінологічних дослідженнях.
52. Інтерв'ю як метод кримінологічних досліджень.
53. Кримінологічне спостереження як метод кримінологічних досліджень.
54. Вивчення документів як метод одержання кримінологічної інформації.
55. Експеримент як метод кримінологічних досліджень.
56. Узагальнення та аналіз кримінологічної інформації.
57. Поняття, види та методи кримінологічного прогнозування (метод екстраполяції і експертних оцінок).
58. Поняття, завдання та види кримінологічного планування (державне і регіональне

- планування).
59. Взаємозв'язок злочинності і “фонових” явищ (пияцтво, корупція, наркоманія та ін.), які її детермінують.
 60. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності та її запобігання.
 61. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинам у сфері службової та професійної діяльності.
 62. Поняття та кримінологічна характеристика професійної злочинності.
 63. Детермінація (причини, умови) та запобігання професійній злочинності.
 64. Кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання злочинів, що вчинені жінками.
 65. Кримінологічна характеристика організованої злочинності.
 66. Детермінація (причини, умови) та запобігання організованій злочинності. Досвід протидії організованій злочинності в країнах Європи і США.
 67. Кримінологічна характеристика корупції як соціального і правового явища в Україні.
 68. Кримінологічна характеристика злочинів проти власності.
 69. Детермінанти (причини) і заходи запобігання насильницьким злочинам проти життя та здоров'я особи.
 70. Кримінологічна характеристика злочинів проти громадського порядку та моральності. Запобігання хуліганству.
 71. Кримінологічна характеристика злочинів, вчинених з необережності, запобігання їм. Загальна характеристика.
 72. Детермінація (причини, умови) та заходи запобігання необережній злочинності.
 73. Кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх.
 74. Особливості злочинів, вчинених неповнолітніми. Групова злочинність неповнолітніх
 75. Кримінологічна характеристика економічних злочинів та осіб, які їх вчинюють.

Підсумкова оцінка з ОК «Кримінологія» визначається в балах як сума оцінок поточного та підсумкового контролю: $70+30=100$ балів (бали вказано у максимальних значеннях).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	Відмінно	A	відмінне виконання
82 – 89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75 - 81	Добре	C	загалом хороша оцінка
67 -74	Задовільно	D	непогано
60 - 66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1 – 59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

У випадку отримання менше 60 балів (Fx в ECTS) за результатами семестрового контролю, здобувач освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

90-100 – здобувач освіти демонструє вільне володіння теоретичними питаннями, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково дає відповіді на поставлені питання з посиланням на норми законодавства; вільно володіє термінологією;

82-89 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання відповідає повно, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти, вміло їх застосовує при відповіді на питання, однак може допускати деякі неточності чи положення без їх доведеності;

75-81 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання може порушувати системність їх викладу, допускати окремі неточності, без їх доказовості, однак знає нормативно-правові акти, застосовує при відповіді на питання, володіє основними категоріями;

67-74 – здобувач освіти володіє більшістю теоретичними питаннями з предмету вивчення, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти; однак не завжди може правильно та аргументовано застосувати норми законодавства при відповіді на питання;

60-66 – здобувач освіти не володіє більшістю теоретичними питаннями, однак знає основні категорії та нормативно-правові акти, але при відповіді на питання не обґрунтовує та не аргументує її;

1-59 – здобувач освіти володіє теоретичними питаннями поверхнево; знає окремі категорії та нормативно-правові акти, але не вміє правильно їх застосовувати під час відповіді на питання.

Поточне оцінювання (5 балів денна / 14 балів заочна форма навчання)

№ п/п	Бали денна ф.н.	Бали заочна ф.н.	Пояснення
1	4 – 3,5	14 - 13	питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, зроблені конкретні висновки; здобувач освіти демонструє вільне володіння питаннями практичного заняття, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково виконує практичні завдання згідно поставлених вимог, бере участь у дискусії;
2	3 – 2,5	12 - 7	питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, зроблені окремі висновки; здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання практичного заняття допускає поодинокі неточності, однак знає нормативно-правові акти, вміє їх застосовувати під час розв'язуванні задач та аргументувати свою відповідь;
3	2 – 1,5	6 - 3	питання висвітлені поверхнево, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення; здобувач освіти не володіє більшістю питань практичного заняття, однак знає нормативно-правові акти; виконуючи завдання, посилається на законодавство, але не обґрунтовує свою відповідь;
4	1 - 0	2 - 1	питання висвітлені недостатньо, більшість тез потребують уточнення, доопрацювання; здобувач освіти володіє питаннями практичного заняття поверхнево; знає нормативно-правові акти, але не вміє правильно їх застосовувати під час розв'язування практичних завдань.

Критеріями оцінювання знань здобувачів освіти під час усних та письмових відповідей з освітнього компоненту є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (нормативно-правових актів, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);

- логічна послідовність та системність викладення матеріалу, культура мовлення;
- аналітичність мислення, вміння робити порівняння та формулювати висновки.

Оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

Максимальна кількість балів – 14.

- відповідність темі (2 бали);
- теоретичний рівень (3 бали);
- практична складова дослідження (5 балів);
- аналітичність і висновки (2 бали);
- структура, оформлення та доброчесність (2 бали).

Оцінювання модульної контрольної роботи (денна (очна) та заочна форми навчання) – 15 балів

№ п/п	бали	Оцінка відповідно ECTS
1	15-13	здобувач освіти повно відповідає на питання модульної контрольної роботи, вільно володіє термінологією, вміє застосовувати норми законодавства при відповіді на питання та аргументувати свою позицію;
2	12-9	здобувач освіти при відповіді на питання модульної контрольної роботи допускає поодинокі неточності; володіє термінологією; знає нормативно-правові акти з питання контрольної роботи; вміло застосовує норми законодавства при відповіді на питання;
3	8-5	здобувач освіти поверхнево володіє більшістю питаннями модульної контрольної роботи, знає основні категорії та нормативно-правові акти; використовує норми законодавства, але не пояснює їх застосування при відповіді на питання;
4	4-0	здобувач освіти не може дати аргументовано відповідь на питання модульної контрольної роботи, висловлює власну думку при відповіді на питання без посилання на норми законодавства, володіє окремими правовими категоріями.

Оцінювання виконання екзаменаційного завдання / відповіді на екзамені (макс. – 30 балів):

30-25 балів	передбачає високий рівень знань і навичок: відповідь повна, логічна, з елементами самостійності: зокрема, повністю дотримана структура відповіді, наведено актуальні приклади з метою ілюстрації пропонованих тез / відповідей; наведено релевантне законодавство, на основі якого сформульовано думку (наведено й міжнародні нормативні акти).
24-19 балів	передбачає достатній рівень знань і навичок: відповідь логічна, але містить деякі неточності: зокрема, при формулюванні узагальнень, наведенні прикладів; не повністю дотримана структура відповіді, з метою ілюстрації пропонованих тез / відповідей наведено лише один приклад або декілька, але не релевантних; наведені релевантні національні та/або міжнародні нормативні акти, але перелік не повний.
18-12 балів	передбачає наявність знань лише основних понять та правових явищ, дотичних до змісту курсу, здобувач освіти відповідає на питання, але лише у загальних рисах розуміється на матеріалі, відповіді неповні, містять суттєві неточності та помилки; не дотримана структура

	відповіді, з метою ілюстрації пропонованих тез / відповідей наведено один приклад або декілька, але не релевантних; наведені нерелевантні нормативні акти
11-5 балів	передбачає неповні, фрагментарні знання здобувачем основних понять та правових явищ; здобувач не сформулював конструктивних відповідей, а наведені ним тези чи одиничні аргументи містять істотні недоліки та/або грубі помилки; здобувач не відповідав на одне із завдань
4-0 балів	здобувач освіти взагалі не розкрив поставлені питання, не продемонстрував, що засвоїв матеріал в достатньому обсязі для подальшого навчання

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне забезпечення

1. Зарадюк З. В. Фонові явища, які впливають на злочинність: навчально-методичні рекомендації для студ. юридичного факультету. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 34 с.
2. Зарадюк З. В. Проблеми злочинності серед неповнолітніх в Україні: навчально-методичні рекомендації для студ. юридичного факультету. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2024. 55 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
3. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>

Навчальна та наукова література

Основна

1. Кримінологія : навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність») / С.А. Шалгунова, А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, Ю.М. Крамаренко, Г.В. Барабаш, Ю.В. Волошина, І.В. Шило / За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової / Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 332 с.
2. Кримінологія: підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін.; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. 416 с.
3. Кримінально-процесуальні заходи запобігання кримінальним правопорушенням у сфері виконання покарань: навч. посіб./ [Ковальчук В. С., Колб О. Г., Назимко Є. С. та ін.]; за заг. ред. д.ю.н., проф. Вітвіцького С. С. Кропивницький: ДДУВС, Луцьк. ФОП Мажула Ю.М., 2025. 240 с.

Додаткова

1. Зарадюк З. В. Кримінологічна характеристика особи злочинця з числа працівників правоохоронних органів в місцях позбавлення волі. *Здійснення правоохоронної діяльності в Україні: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення* : матеріали наук.-практ. круг. столу (м. Луцьк, 17 грудня 2021 р.) Луцьк : Волин. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2021. С. 15–17.
2. Зарадюк З. В. Національна поліція України як суб'єкт спеціально-кримінологічного запобігання кримінальним правопорушенням серед молоді. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2023. № 2 (6). С. 56–60.
3. Зарадюк З. В. Кримінологічна характеристика насильницьких кримінальних

- правопорушень у районах ведення бойових дій. *Ерхлівський журнал*. 2025. № 12. С.21–26.
4. Зарадюк З. В. Види та детермінанти насильницьких кримінальних правопорушень в місцях позбавлення волі: кримінологічна характеристика. *Історико-правовий часопис*. 2025. № 1 (24). С.80–87.
 5. Chaplynska Yu. Criminal identity as an element of forensic description of criminal offenses. *Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs : Scientific Journal*. 2019. Special Issue № 1 (102). С. 168–172.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України;
2. <http://supreme.court.gov.ua> – офіційний сайт Верховного Суду;
3. <http://www.ombudsman.gov.ua> – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
4. <http://www.npu.gov.ua> – офіційний сайт Національної поліції України;
5. <http://nabu.gov.ua> – офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України;
6. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського;
7. <http://library.vnu.edu.ua> – бібліотека Волинського національного університету імені Лесі Українки.